

Слађана Д. Станојевић
<https://orcid.org/0000-0003-2427-2361>

Ана В. Петровић
<https://orcid.org/0009-0003-5146-8682>
 Универзитет у Крагујевцу
 Филолошко-уметнички факултет
 Катедра за италијанистику

УДК 811.163.41`373.613
 811.131.1`373.613
 DOI 10.46793/Uzdаница23.1.189S
 Оригинални научни рад
 Примљен: 3. новембар 2025.
 Прихваћен: 9. март 2026.

УПОТРЕБА ПОЗАЈМЉЕНИЦА У МОДНОМ ДИСКУРСУ У СРПСКОМ И ИТАЛИЈАНСКОМ ЈЕЗИКУ¹

Айсџиракџи: Мода представља поље људске делатности које се константно развија, у коме је релевантност сваког достигнућа ограничена на релативно кратке временске периоде и које је увек у потрази за новим трендовима. Сходно томе, и језик моде подложан је сталним променама, што је нарочито приметно у домену лексике, где се и у италијанском и у српском језику може опазити фреквентна употреба позајмљеница. Главни циљ нашег рада представља испитивање начина на који се позајмљенице интегришу у модни дискурс поменутих двају језика, са посебним освртом на евентуалне сличности и разлике у њиховој употреби проузроковане одликама самих језичких система у чијим оквирима се јављају. Такође смо испитали порекло забележених примера позајмљеница и анализирали њихову морфолошку прилагођеност српском и италијанском језику, присуство више алтернативних варијанти у оба језика, као и сврсисходност њихове употребе. За сврхе истраживања обрађено је 120 модних чланака на српском и италијанском језику, из којих је експертирано 519 примера позајмљеница, подвргнутих затим квантитативној и квалитативној анализи. Резултати су показали већу отвореност италијанског система ка преузимању речи из других језика, превасходно енглеског и француског, али запажено је значајно присуство англицизама и галицизама и у оквирима српског система. Највеће разлике између анализираних језика перципиране су на нивоу прилагођености позајмљеница, где у италијанском језику преовлађују неадаптирани примери, док је у српском делу корпуса највећи број примера адаптиран или делимично адаптиран.

Кључне речи: српски језик, италијански језик, модни дискурс, позајмљенице, морфолошка прилагођеност, етимологија, компаративна анализа.

¹ Истраживање спроведено у раду финансирано је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије (Уговор о преносу средстава за финансирање научно-истраживачког рада запослених у настави на акредитованим високошколским установама у 2025. години број: 451-03-137/2025-03/200198 и Уговор о преносу средстава за финансирање научноистраживачког рада истраживача на акредитованим високошколским установама у 2025. години број: 451-03-136/2025-03/200198).

УВОД

Под модном лексиком подразумева се широк спектар одредница неопходних за споразумевање у најразличитијим контекстима које обједињује процес производње и пласирања модних предмета на тржиште – од експерата ангажованих у различитим производним процесима (попут текстилне и козметичке индустрије, радионица за шивење, израду обуће или накита), преко модних дизајнера који осмишљају производе и маркетиншких стручњака који креирају продајне стратегије, па све до модних новинара и извештача, као и самих припадника њихове публике који конзумирају модне садржаје (Фуриаси 2019: 104). Упркос таквом дијапазону културних и лингвистичких контекста у којима фигурира модни дискурс, студије посвећене овој теми релативно су малобројне (Енрико, Ондели 2014: 2–3).

Један од потенцијалних разлога таквог стања произлази из саме природе модног језика, који је, сходно теми која га инспирише, изразито несталан и динамичан. Ова карактеристика значајно га разликује од других, типичнијих стручних језика, попут рецимо правног или медицинског дискурса, који се уједно, захваљујући значају области чије тековине преносе, сматрају и озбиљнијим и, стога, вреднијим истраживања. Поред поменутог, још један отежавајући фактор за чисто лингвистичка истраживања огледа се у перцепцији језика моде као непотпуног без пропратних визуелних представа (Серђо 2015), као и то што су медијуми путем којих се овај језик преноси неопходно комплекснији од медијума типичних за већину других језика струке (Енрико, Ондели 2014: 2).

Међутим, чак и узевши у обзир све поменуте чињенице, језик моде, а нарочито модна лексика, због своје непосредне и динамичне природе у стању су да лингвистима пружи изузетно занимљиве и значајне податке о лексичким тежњама забележеним унутар различитих језичких система, а потенцијално и о друштвеним тенденцијама које их мотивишу. То је посебно евидентно у домену позајмљивања из других језика. Наиме, будући да се иновације на пољу моде ретко ограничавају на локалне заједнице, већ увек теже да буду релевантне на глобалном нивоу, позајмљенице које у одређени језик доспевају кроз модни дискурс често касније постану саставни део свакодневног језика, а њихов број и карактеристике могу антиципирати одлике процеса позајмљивања у том језику на широј скали (Фуриаси 2019: 105). Значај лексичког развоја у домену моде потврђује и чињеница да је управо овај домен био мета пуристичких језичких тенденција фашистичког режима у Италији, усмерених ка замени страних израза домаћим алтернативама, процењеним као погоднијим (Ондели 2017: 81, 88).

КЛАСИФИКАЦИЈЕ ПОЗАЈМЉЕНИЦА

Две основне поделе позајмљеница везане су за формалну прилагођеност циљном језику и неопходност њиховог увођења у циљни језик (Марело 1996: 52). У оквиру формалне поделе, позајмљенице се деле на интегрисане или прилагођене и на неинтегрисане или директне. У првој категорији предњаче именице, придеви и глаголи, док се у другој наилази само на примере придева и именица (Самарцић 2011: 30–31). Како би позајмљенице могле бити сматране прилагођеним, неопходно је да њихове фонетске, ортографске и морфолошке одлике буду саобразне са важећим правилима језичког система у који улазе (Ђоралић, Шехић 2014: 70). Наравно, у неким случајевима запајају се и делимично прилагођени примери, код којих се рецимо грађија основе речи поклапа са изворним језиком, али јој се додају творбени и граматички наставци типични за циљни (ит. *dribblare*). Слично се дешава са лексемама које долазе из језика који не поседују дистинкцију граматичког рода, те им се род додељује тек при доласку у циљни језик (ит. *il/la manager*), или код лексема које у циљном језику задржавају облике плурала типичне за изворни језик (ит. *lo sport – gli sports*) (Енрико, Ондели 2014: 9).

Потребно је нагласити да се поред целе лексеме некада може позајмити и само значење. То се дешава код калкова, посебног типа позајмљивања где већ постојећа реч у циљном језику од стране речи, најчешће неке сличног облика, позајмљује само ново значење, стварајући семантички калк. Поред таквог позајмљивања, јавља се и облик у коме се поред значења преузима и структура стране речи или синтагме, која се пак у циљном језику рекреира уз помоћ постојећег језичког материјала путем буквалног превођења сваког елемента. Такав облик превођења назива се преводни калк (Дардано, Трифоне 1985: 361; Самарцић 2011: 32).

Подела заснована на неопходности увођења позајмљеница у циљни језик разликује два типа позајмљеница – из нужде и из луксуза (Дардано, Трифоне 1985: 361–362). Прва група односи се на оне позајмљенице које у језик најчешће улазе са уласком референта на који се односе, те не поседују одговарајући еквивалент у циљном језику. Друга група подразумева речи које се у циљни језик уводе упркос постојању одговарајућих лексема које покривају исто значење, најчешће из помодарства. У домену моде позајмљенице из нужде су обично лексеме са значењем материјала, модних стилова и типова радњи или артикала, нарочито оних изведених од властитих имена, попут *шанел* или *кардијан* (Корбучи 2008: 44; Ондели 2021: 75). Позајмљенице из луксуза у модне часописе се најчешће уводе због свог перципираног престижа за који се сматра да језички израз чини привлачнијим и ефикаснијим (Корбучи 2008: 39). Њихово присуство забележено је у тој мери да се могу сматрати једном од дистинктивних карактеристика модног дискурса (Ондели 2021: 73).

Неопходно је пак нагласити да је за многе примере тешко утврдити да ли припадају категорији позајмљеница из нужде или луксуза. Разлог томе је недостатак потпуне подударности између позајмљеница и њихових потенцијалних еквивалената који већ постоје у циљном језику. У многим случајевима основно значење таквих двеју лексема се може поклапати у начелу, као у примеру француског *haute couture* и италијанског *altamoda* (висока мода), али историјски и културни значај дају предност првом примеру, због чега се може чак перципирати да је италијански еквивалент ужег семантичког опсега од француске лексеме (Занола 2021: 13). Врло често такви примери не поседују исти ниво фреквентности на циљном језику, што је још један аргумент у корист потенцијалне промене статуса неких лексема класификованих као позајмљенице из луксуза. Фреквентност употребе може бити мотивисана и вишим нивоом експресивности и економичности која се приписује позајмљеницама због њихове сажете форме и веће конотативне моћи (Дардано, Трифоне 1985: 362; Енрико, Ондели 2014: 8).

Неке од ових класификација могу поседовати и значајне корелације са поделом позајмљеница по језику порекла. Тако, рецимо, досадашња истраживања показују да се галицизми у језику моде најчешће јављају са денотативном функцијом, означавајући материјале, типове декорација и технике обраде, те већински припадају категорији позајмљеница из нужде (Ондели 2016; Ондели 2021: 75). У тим функцијама најчешће су неприлагођени систему циљног језика (Енрико, Ондели 2014: 10). Англицизми пак преовлађују са конотативним значењима, у којима се често јављају као директне позајмљенице (Брозба, Унгуреану 2018: 41), а долази чак и до иновативних употреба, попут коришћења именица у атрибутивној функцији (Ондели 2021: 75).

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ МОДНИХ ТЕРМИНА

Као што смо претходно нагласили, примарном одликом језика моде може се првенствено сматрати његова динамичност. Под окриљем овог термина можемо пак разазнати две карактеристике које га сачињавају, а које ближе одређују природу моде као појаве у ширем смислу и тежњи важећих за њен лексикон у ужем – променљивост и пролазност.

На социокултурном нивоу ефемерност моде произлази из њене константне потребе за реинвенцијом и радикалном променом важећих постулата из деценије у деценију, па чак и из године у годину. Од самог настанка феномена моде избор одеће и аксесоара постаје симбол припадности одређеном друштвеном сталежу, имовинском или образовном слоју (Барт 2013: 41). Међутим, са развојем моде одлике на које упућују модни избори се умножавају и везују не само за већ поменуте објективне категорије, већ и

за потребу људи да кроз модне артикле креирају и пројектују жељене одлике свог идентитета свима онима са којима долазе у сусрет. Познавање и праћење модних трендова тако постаје оруђе за улаз у одређене, најчешће више, друштвене категорије (Барт 2013: 45), а одрицање од општеприхваћених модних трендова симбол бунта и индивидуализма. Језик моде није дакле ограничен само на класичну техничку терминологију експерата из ове области, већ је то језик свих оних који теже да за модне стилове заинтересују што већи број корисника, као и свих оних који моду употребљавају као средство самоекспресије (Ондели 2016). Интересантно је такође да се претходно описане тежње већински поклапају са правилима која генерално важе за настанак и ширење језичких иновација, односно консолидацију језичких промена на друштвеном нивоу, кроз процесе акомодације и дисасоцијације у односу на појединце и групе унутар језичке заједнице (Хики 2012: 2).

Како би задовољило потребе свих својих корисника, поље моде се константно развија, стварајући нове стилове и тенденције и препуштајући оне претходне забораву, сем у ретким случајевима у којима након одређеног времена дође до њиховог поновног оживљавања и реинтерпретације у савременијем кључу (Корбучи 2008: 50; Занола 2021: 23). Логично је очекивати да ће и модна лексика морати да буде једнако динамичне природе како би успела да испрати непрестани развој свог референта. Сходно томе, неке од главних карактеристика модне терминологије су стални прилив неологизама и позајмљеница, као и присуство бројних полисемичних термина и ресемантизација лексема из свакодневног језика (Корбучи 2008: 50; Думитру 2024: 62).

Док кованице у језику моде често имају кратак животни циклус, одговарајући року трајања интересовања модне публике за предмет на који се односе и његовој подударности са актуелним модним тежњама, позајмљенице из других језика које пристижу кроз модни дискурс често су дуготрајније (Ондели 2021: 73), а неретко постају и део општег вокабулара (Ђоралић, Шехић 2014: 68). За такву ситуацију делом је одговоран медијум путем кога се мода најчешће пласира у јавност – модни часопис. Треба пак нагласити да ни модни часописи нису хомогена појава, што се огледа у очигледној варијацији у приступима модним темама. Неки од њих, обично посвећени старијој женској публици или мушкарцима, одликују се малобројним техничким терминима и позајмљеницама, јер би оне текст учиниле готово неразумљивим таквој циљној групи. С друге стране, часописи који су изразито специјализовани за моду или окренути млађој публици обилују како техничким терминима, тако и позајмљеницама (Корбучи 2008: 49–50; Серђо 2015). У свом настојању да публику привуку или убеде да купи артикле које представљају на својим страницама, часописи дакле прилагођавају свој приступ, и самим тиме језик, друштвеним групама на које циљају.

Утицај модних часописа може се повезати и са избором језика из којих се термини преузимају. Тако је у раним фазама развоја моде преовлађујући изворни језик за стране модне термине био француски, који је тада био виђен као *језик моде* (Занола 2021: 14; Фуриаси 2019: 106). О таквом стању сведочи и чињеница да је једна од најтипичнијих карактеристика првих модних часописа у Италији, основаних крајем XVIII века, управо присуство стотина галицизама, попут *ghette*, *flanella*, *fermaglio*, *gioiello*, *étoffe*, *satin* (Дардано, Трифоне 1985: 366; Гарајова 2014: 12; Серђо 2015). Позајмљенице из француског сматране су престижним, те се њихов прилив наставио, а бројни термини овог типа, какви су *chic*, *chignon*, *tailleur*, *collier*, забележени су и у периоду уједињења Италије крајем XIX века (Марело 1996: 65; Самарцић 2011: 14–15). Једину значајнију препреку увођењу галицизама у италијански језик током Другог светског рада представљали су напори фашистичког режима да језик пречисти од позајмљеница и пружи изворно италијанске алтернативне термине (Брозба, Унгуреану 2018: 38; Фуриаси 2019: 106). Током друге половине XX века, као и почетком XXI века, енглески језик преузима вођство у броју позајмљеница уведених у модни дискурс на глобалном нивоу. Англицизми из области моде, какви су *plaid* и *fumo di Londra*, у италијанском су присутни још од XVIII века (Марело 1996: 68), али изненадни раст у њиховом броју може се сматрати последицом статуса енглеског као светског језика и примарног језика масовних медија и штампе. Француски термини пак од XX века надаље остају ограничени на контекст високе моде – *haute couture*, *maison*, *prêt à porter* (Марело 1996: 66; Фуриаси 2019: 106).

У таквом стању суделује и чињеница да је све већи број часописа окренут млађој публици, те често подражава стил изражавања своје циљне групе, прибегавајући чак употреби аспеката говорних и колоквијалних језичких варијетета (Корбучи 2008: 45). Статус англицизама као престижних елемената које млађе генерације користе да би свој израз учиниле маркираним и различитим од говора старијих генерација или како би исказале да деле интересовање својих вршача за поп културу (Брозба, Унгуреану 2018: 41) помаже овим позајмљеницама да достигну статус интернационализама, што их заузврат чини још привлачнијим говорницима (Ондели 2021: 74). Англицизми се у највећем броју случајева преузимају као директне позајмљенице, али честа је и појава хибридних облика, структуралних калкова и скраћеница, који често у циљне језике уносе структуре које не прате њихова уобичајена језичка правила (Корбучи 2008: 43, 50; Фуриаси 2019: 107). Поред француског и енглеског, италијански језик се, због своје славне модне индустрије и великог броја светски познатих креатора, генерално сматра још једним „модним језиком”. Упркос томе, модни дискурс у већини језика бележи несразмерно мали број модних термина који потичу из њега (нпр. *ballerina*, *borsalino*) (Фуриаси 2019: 106).

КОРПУС И МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА

Основни корпус нашег истраживања представљали су модни часописи на италијанском и српском језику. Како бисмо се осигурали да је пример модног дискурса који такав корпус пружа релевантан и релативно уравнотежен изабрали смо најтиражније часописе који поседују и италијанску и српску верзију, а уједно су окренути истом демографском и социокултурном профилу читатељки – *Elle*, *Grazia* и *Vogue*. Унутар часописа издвојили смо по десет чланака приближне просечне дужине (између 300 и 350 речи), везаних за две главне теме које ови часописи обрађују, а које потпадају под окриље моде – одевање и лепоту.

У оквиру истраживања обрађено је свеукупно 120 чланака објављених у електронским верзијама часописа током 2024. године. Ексерцирани примери позајмљеница у фази обраде података класификовани су према пореклу, неопходности, нивоу адаптираности и припадности различитим граматичким категоријама. Добијени резултати затим су подвргнути најпре квантитативној анализи, а затим и квалитативној, у оквиру које су утврђене главне одлике употребе позајмљеница унутар сваке претходно поменути категорије. Циљ овакве анализе био је да утврди да ли се могу запазити значајне разлике у начинима на које позајмљенице улазе и интегришу се у системе српског и италијанског језика. Наша основна претпоставка била је да ће се највећи број разлика између поменутих језика перципирати у домену прилагођености позајмљеница на морфофонолошком нивоу и фреквентности позајмљеница из луксуза. Најмање разлике смо очекивали по питању порекла забележених примера, антиципирајући да ће у обама језицима највећи број речи бити преузет из енглеског и француског језика.

КВАНТИТАТИВНА АНАЛИЗА ПРИМЕРА

Када је реч о квантитативној анализи ексерцираних позајмљеница прикупљених у поменута три женска часописа на италијанском и српском језику, уочавају се значајне разлике у броју позајмљеница између ова два језика. Појединачно посматрано, дистрибуција позајмљеница по наведеним часописима представљена је у наредној табели.

Табела 1. Дистрибуција позајмљеница у италијанском и српском језику

Италијански часописи				Српски часописи			
<i>Elle</i>	<i>Grazia</i>	<i>Vogue</i>	Укупно примера	<i>Elle</i>	<i>Grazia</i>	<i>Vogue</i>	Укупно примера
167	83	79	329	66	71	53	190

Као што се може видети, у италијанским издањима часописа *Elle*, *Grazia* и *Vogue* методом ручног бројања укупно је идентификовано 329 позајмљеница, док је у српским издањима истих часописа забележено укупно 190 примера. Ова разлика указује на фреквентнију употребу страних термина у оквиру модног дискурса у италијанском језику, што се може тумачити као последица различитих културолошких, социолингвистичких и медијских фактора. Када је реч о културолошким аспектима, Италији припада једна од водећих улога у модној индустрији на светском нивоу. У том смислу, италијански језик се може сматрати отворенијим за интегрисање страних термина, нарочито енглеских и француских, будући да ти језици представљају доминантне изворе термина у модној индустрији. Ова отвореност огледа се и у већој склоности ка задржавању изворних форми лексема или колокација у односу на српски језик, што утиче на изградњу идентитета и јачање припадности глобалној модној сцени.

Са друге стране, српски језик испољава већу тежњу ка адаптирању позајмљеница, што подразумева њихово уклапање у постојећи језички систем путем фонолошких и морфолошких промена и омогућава им да се с временом утемеље као стандардне српске лексеме. Овакво адаптирање позајмљеница у великом броју случајева резултира смањеним препознавањем страног порекла лексема.

Поред свега наведеног, профил циљне публике утиче на избор лексике, односно степен употребе позајмљеница у оквиру модног дискурса. У том смислу, њихова употреба не служи искључиво за именовање нових појмова, већ може да одражава и преференције специфичних циљних група читалаца, односно њихову већу рецептивност према употреби страних термина као симбола социјалног и културног статуса (Зенер и др. 2019: 2).

КВАЛИТАТИВНА АНАЛИЗА ПРИМЕРА

ПОРЕКЛО ПОЗАЈМЉЕНИЦА

Највећи део позајмљеница забележених како у српском тако и у италијанском делу нашег корпуса представљају речи преузете из енглеског језика. Као што се може видети на основу података наведених у Табели 2, англицизми су се показали најучесталијима у часописима на италијанском језику, у којима је уочено чак 178 таквих примера, а енглеске речи су убедљиво најприсутније у италијанском издању часописа *Elle*, из кога потиче више од половине примера у нашем корпусу. У српским часописима забележен је пак значајно нижи степен присуства англицизама, свеукупно 79 примера. Оваква запажања одговарају налазима ранијих истраживања која сведоче о изузетно високом нивоу отворености италијанског језика ка страним утицајима

(нпр. на дијахронијском плану Ондели 2017, а на синхронијском Корбучи 2008, Енрико, Ондели 2014 и Занола 2021). Таква спремност на прихватање позајмљеница приметна је у италијанском лексичком систему и ван дома-на модног дискурса, а нарочито је евидентна при компарацији италијанског лексичког система са саставом лексичког фонда других језика, о чему рецимо сведочи Онделијево (2021: 88) поређење италијанских модних текстова са њиховим енглеским и француским панданима.

Табела 2. Дистрибуција позајмљеница према пореклу у италијанском и српском језику

	Италијански часописи				Српски часописи			
	<i>Elle</i>	<i>Grazia</i>	<i>Vogue</i>	Укупно примера	<i>Elle</i>	<i>Grazia</i>	<i>Vogue</i>	Укупно примера
Англицизми	101	44	33	178	30	36	13	79
Галицизми	27	11	12	50	6	5	3	14
Италијанизми	/	/	/	/	0	1	0	1

На семантичком нивоу англицизми се у оба дела корпуса јављају као појединачне преузете речи, али и као читаве синтагме од којих неке кроз честу употребу прерастају у колокације (у италијанском корпусу: *A-list fashion people*, *capsule collection*, *le new entry*, *fast fashion*, *the new black*, *quiet luxury*; у српском корпусу: *stylish outfit*, *trendy boje*, *bowling torbe*, *total lookovi*, *red carpet outfiti*). Ове лексеме се најчешће употребљавају да означе:

1) одевне предмете и додатке (у италијанском корпусу: *T-shirt*, *tote*, *clutch*, *kitten heel*, *trenchcoat*, *jorts*, *sneakers*, *cardigan*, *jeans ankle*; у српском корпусу: *blejzer*, *baloneri*, *bowling torbe*);

2) козметичке производе (у италијанском корпусу: *lipgloss*, *scrub*; у српском корпусу: *ajlajner*, *hajlajter*, *lowlighter*);

3) материјале (у италијанском корпусу: *jacquard*, *tweed*, *poliestere*, *denim*, *velvet*; у српском корпусу: *mesh*, *teksas*);

4) боје (у италијанском корпусу: *blu navy*, *total black*, *rossoborgogna*; у српском корпусу: *sunflower plava*, *baby roze*, *terra-copper*, *terra bakarna*);

5) професионалне улоге (у италијанском корпусу: *designer*, *hairstylist*, *creator*; у српском корпусу: *trendseterka*, *influenserka*, *blogerka*, *It Girl*, *fashion urednik*);

6) модне стилове (у италијанском корпусу: *tenniscore*, *preppy*, *bohohic*, *bohémien*; у српском корпусу: *oversized*, *streetwear*, *vintage*);

7) атрибуте (у италијанском корпусу: *fluffy*, *casual*, *baggy*, *effortless*; у српском корпусу: *trendy*, *chic*, *ultraglam*);

8) комерцијалне појаве (у италијанском корпусу: *merchandising*, *hype*, *fashion show*; у српском корпусу: *kreativna direkcija*, *look*, *stajling*, *multibrend radnja*, *capsule kolekcija*, *bestseller fashion urednik*).

Број категорија у које се могу сврстати англицизми сведочи о њиховој преовлађујућој распрострањености не само у доменима везаним за техничку страну израде модних и козметичких артикала, већ и онима који су усмерени ка комерцијализацији, конзумирању и маркетингу модних производа (Ондели 2021: 77). Такође је значајно да се за све именоване категорије примери могу наћи у оба дела корпуса, упркос разликама у фреквентности позајмљеница на глобалном нивоу.

Другу најприсутнију групу позајмљеница чине галицизми. И њихово присуство приметније је у италијанском делу корпуса, где је пронађено 50 примера француских речи, док је у српском делу таквих примера било свега 14. За разлику од англицизама, чије је присуство забележено у најразноврснијим семантичким пољима у домену моде, употреба галицизама је превасходно везана за домен високе моде и врхунске елеганције, о чему сведоче следећи примери из италијанског дела корпуса: *haute couture*, *griffati*, *à la mode*, *défilé*, *glamour*, *maison*, *in voga*, *pret à porter*, *butik*, *sautoir*. Сличне резултате релевантне за италијански језички систем у свом истраживању бележи и Ондели (2016), наглашавајући да је пад броја галицизама и њихово ограничавање на прецизно дефинисане контексте релативно скорашња промена која представља директну последицу актуелне експанзије употребе англицизама. Док су примери из домена високе моде присутни и у српском делу корпуса (нпр. *haute couture*, *atelje*), интересантно је да се највећи број галицизама јавља са атрибутивном функцијом (*chic predlozi*, *modne tendencije à la mode*, „*coquette*” *kapri pantalone*, *pannier detalji*).

Док су у италијанском делу нашег корпуса забележени само примери англицизама и галицизама, у српском делу наишли смо и на један пример позајмљенице из италијанског језика. Ради се о лексеми *stiletto*, са значењем ’танке штикле’. Ипак, неопходно је нагласити да овај пример неки аутори радије квалификују као лажни италијанизам, наводећи да је модерно модно значење добио у 17. веку као италијанска позајмљеница у оквирима енглеског језичког система, након чега је исто значење преузела и оригинална италијанска реч (Фуриаси 2019: 110). У сваком случају, изостанак италијанизама у нашем корпусу говори о донекле парадоксалној појави да, упркос престижу који италијанско поднебље ужива у свету моде, саме италијанске речи нису у истој мери присутне у модном дискурсу колико и позајмљенице из енглеског и француског језика.

ПРИЛАГОЂЕНОСТ ПОЗАЈМЉЕНИЦА

По питању адаптираности морфосинтаксичким одликама језика у који долазе, међу позајмљеницама забележеним у оба дела нашег корпуса преовлађују неприлагођене форме. Такви облици у италијанском делу кор-

пуса чине чак 75 процената свих забележених примера, а у српском делу корпуса око 36 процената свих примера.

У италијанским часописима међу неадаптиране позајмљенице убрајају се именице, придеви и колокације који задржавају графију (*degradé*) и морфолошке наставке (*pumps*) типичне за систем језика из кога долазе, а у циљном језику представљају непроменљиве речи, лишене категорија рода и броја. Њихово присуство у модном дискурсу често још евидентнијим чини нагомилавање више неадаптираних примера у оквиру истог пасуса, а неретко чак и издвајање посредством употребе курзива², што илуструју примери (1–4):

(1) La versatilità del **cappotto bianco in tweed**, ad esempio, rende questo capo un **fashion item perfetto per diverse occasioni**, dalle passeggiate del weekend alle cene speciali. Per un look casual chic, da indossare anche in ufficio, si può optare per un abbinamento con un semplice dolcevita e un paio di jeans a gamba larga. Completano poi l'outfit Mary Jane con tacco medio e maxi bag capiente, per un giusto equilibrio tra eleganza e comfort. Se si desidera qualcosa di più sofisticato, invece, provate ad abbinare al maxi coat bianco un vestito longuette in una nuance a contrasto e un paio di décolletées a punta. Questo *mix & match* di tonalità cromatiche e silhouette creerà un grande impatto stilistico, da provare assolutamente. (*Elle Italia* 2024)

(2) Il merchandising à la mode di democratici e repubblicani (*Elle Italia* 2024)

(3) Grazie alla sua **versatilità**, può essere abbinata a **diversi outfit**, dai più casual ai più eleganti, dimostrando che non è solo sinonimo di relax, ma anche di moda contemporanea. (*Grazia Italia* 2024)

(4) L'orlo sfrangiato è il dettaglio effortless – e personalizzabile – di jeans dritti, larghi, o ankle o cropped. (*Vogue Italia* 2024)

У италијанском делу корпуса адаптирани примери позајмљеница су изузетно ретки и превасходно подразумевају облике глагола који без неопходних адаптација не би могли функционисати у италијанском језику (*griffato*, *debuttare*), а у ређим случајевима и примере графичких адаптација мотивисаних поједностављивањем изговора речи на фонолошком нивоу (*borgogna* уместо фр. *bourgogne*) (примери 5–8), као и семантичких и преводних калкова (*in voga* према фр. *en vogue*, *linea ad A* према енгл. *A-line*, *usa e getta* према енгл. *use and throw*) (примери 8 и 9). Још ређи су примери у којима се јављају делимично прилагођени облици, попут *ultra-femminili* или *maxi pendenti*. Оно што ове облике чини необичним јесте чињеница да се форме *ultra* и *maxi* унутар италијанског језичког система увелико користе као префикси (Самарџић 2011: 135, 145), али да су у нашем корпусу забележени са атипичном и недоследном графијом коју карактерише одвојено писање од

² Примери позајмљеница су подвучени, а курзив и масна слова наведена су као у оригиналном тексту.

речи на коју се додају или спајање помоћу цртице у виду полусложенице (пример 10).

(5) Tornano i bracciali rigidi, di grandi dimensioni, bangles lavorati o bombati, sempre scultorei. (*Vogue Italia* 2024)

(6) Che il bordeaux fosse *the new black* – o blu navy, che dir si voglia – del 2024 ce lo aspettavamo già dall'anno scorso, quando il nuovo direttore creativo di Casa Gucci, Sabato de Sarno, ha debuttato con una collezione **Primavera Estate 2023 dove il rosso nel pantone Ancora era protagonista**. (*Elle Italia* 2024)

(7) Tra merchandising griffati e improbabili fashion show. (*Elle Italia* 2024)

(8) La versione più in voga rimane quella classica in gabardine di cotone beige, ma particolarmente amati sono anche i modelli in rosso borgogna e verde oliva, due tra i colori più gettonati dell'autunno. (*Elle Italia* 2024)

(9) [...] o l'abito grafico dalla linea ad A costruito con quattro strati di sottilissima carta incollati a pressione. (*Elle Italia* 2024)

(10) Dimenticata per anni, con un misto di vergogna e disagio, la vita bassa è tornata negli Anni 20 del 2000 come caposaldo di tutta **la riscoperta Y2K** che prevede **panche scoperte, multi-tasche, top ultra mini abbinati a maxi pantaloni e accessori divertenti** e ultra-femminili che sembrano usciti dall'appendice del magazine Cioè.

У српском делу корпуса такође предњаче неприлагођене варијанте, али у знатно мањој мери него у италијанским примерима. Међу неадаптираним облицима најфреквентније су колокације и полусложенице новијег датума преузете у изворном облику (*mob wife, terra-copper, cinder-toffee*), као и придеви (примери 10 и 11). На синтаксичком нивоу посебно је интересантна употреба именица у функцији атрибута, функционално слична српским атрибутивима по томе што једна именица ближе одређује другу, сужавајући јој значење (Станојчић, Поповић 2014: 255). Ипак, оно што ову употребу чини необичном јесте редослед речи у коме именица са атрибутивном функцијом претходи именици на коју се односи, пратећи ред речи уобичајен за енглески, али атипичан у српском језику (*stylish outfit, total look, stiletto peta, dress kod*) (примери 13–15).

(11) Cinder Toffee. Ako tamnobraon nije za vas, toffee tonovi su sjajna alternativa za jesen 2024. jer dodaju dimenziju tamnoj kosi sa karamel nijansama. (*Elle Srbija* 2024)

(12) Terra-Copper. Bakarna boja se ove godine vraća na velika vrata, a stilizovane žene širom Evrope biraju terra-bakarnu, koja će biti jedan od najvećih jesenjih trendova u farbanju kose. (*Elle Srbija* 2024)

(13) Donosimo 5 chic predloga za stilizovanje farmerki po ugledu na Francuskinje. (*Elle Srbija* 2024)

(14) U nastavku, donosimo 5 kombinacija sa farmerkama koje će vas inspirisati za kreiranje stylish outfita! (*Elle Srbija* 2024)

(15) Kada se pojavila na reviji pomenutog brenda, nosila je majicu na bretele (za koju je rekla da je poprilično sigurna da je *Uniqlo*) nošenu sa pantalonama dubokog struka, oversized mantilom boje čokolade i šljokičavim salonkama. [...] Njena

pojava je tim intrigantnija jer je beauty rutina od Čang zasnovana na minimalnoj upotrebi šminke, sa izuzetkom crvenog karmina, a smeđa kosa je najčešće blago zatalasana. (*Grazia Srbija* 2024)

Прилагођене позајмљенице запажене су код приближно трећине укупног броја примера. У највећем броју случајева, као и у италијанском делу корпуса, ради се о глаголима (*finiširajte, bluruje, reimaginiraju*) (пример 16), али и о именицама које прате правила српске графије (*vajb, ajlajner, hajlajter*) и поседују категорије рода и броја (*baloneri, Birkinica*), а могу се мењати и по падежима (*stajlingom, autfita*) (пример 17). У ову групу спадају и примери ко-локација састављених од двеју именица, у којима оба елемента поседују типичне морфосинтаксичке одлике српских именица (*dizajn brenda, kreativne direkcije*) (пример 18).

(16) Dok brendovi reimaginiraju vintage garderobu za modne piste, pojavio se mnoštvo načina da se nose kapri pantalone. (*Grazia Srbija* 2024)

(17) Kasnije je brend predstavio i Birkinice sa kopčama od drugih metala poput rose gold i paladijuma. (*Vogue Srbija* 2024)

(18) Ova sezona donosi bogatstvo stilskih opcija, od urbanih chunky čizama do elegantnih gležnjača, čineći kolekciju savršenom za istraživanje novih modnih kombinacija i izražavanje autentičnosti. (*Grazia Srbija* 2024)

Нешто мање од трећине примера представљају позајмљенице које су делимично прилагођене српском језичком систему. Најчешће се ради о двоименичким синтагмама у којима је други елемент морфосинтаксички адаптиран, док први елемент, обично именица са атрибутском функцијом, задржава оригиналну графију и остаје непроменљива (*online šopu, stylish outfita, total lookovima, street stylea, dress kodovi, chic predlog, trendy boje, capsule kolekcije, baby roze, fashion urednik*). Занимљиви су и примери придева у којима се на реч која остаје графички и морфосинтаксички неприлагођена језику у који улази додају наставци за грађење компарације (*najstylish*) (пример 19). Недоследност у примењивању морфосинтаксичких образаца српског језика на позајмљенице нарочито је евидентна у примерима прилагођавања властитих имена (примери 20–21).

(19) Sofia Falcone iz serije The Penguin jedan je od najstylish likova u poslednje vreme. (*Vogue Srbija* 2024)

(20) Vintage Vivienne Westwood i Dries Van Noten komade kostimografinja uvodi sa postepenom emancipacijom Sofinog lika. (*Vogue Srbija* 2024)

(21) Dok još iščekujemo prvu reviju Alessandra Michele-a za Valentino, kao i Chanel-ovu reviju bez kreativnog direktora, pažnju privlači vest da bi bivši kreativni director Valentina, Pierpaolo Piccioli, uskoro mogao preuzeti mesto u Fendiju. [...] U okviru pariske Nedelje mode održana je modna revija nakon koje je Dior, sa naglaskom na rad kreativne direktorke Marie Grazije Chiuri, pokupio brojne **negativne komentare** od šire (online) modne zajednice. (*Elle Srbija* 2024)

НУЖНОСТ ПОЗАЈМЉЕНИЦА

За разлику од одлика адаптираности и етимолошког порекла позајмљеница, оправданост увођења позајмљеница у систем неког језика представља одлику коју је знатно теже објективно образложити. Наиме, као позајмљенице из нужде обично се карактеришу речи које у језик улазе заједно са референтом на који се односе (Самарџић 2011: 31). У такве примере у нашем корпусу се убрајају релативно малобројне лексеме са значењем врсте одевног или модног предмета (*jeans, gabardine, foulard, blejzer, jais*), материјала (*chiffon*), или полирематски изрази (*capsule collection, fashion editor, bowling torba*). Последња поменута група позајмљеница представља спојеве новијег датума који би могли наћи адекватне еквиваленте у лексичком материјалу језика у који долазе, али остају неприкосновени у употреби због престижа који уживају у перцепцији говорника, те се могу класификовати као нужне позајмљенице (Ондели 2016). Сам овај пример је довољан да покаже да одређивање лексема као позајмљеница из нужде или из луксуза не зависи само од доступности језичких еквивалената у циљном језику, већ и од комплексних социолингвистичких и стилских фактора.

ГРАМАТИЧКА ПРИПАДНОСТ ПОЗАЈМЉЕНИЦА

Истраживања савременог модног дискурса указују на значајну продуктивност позајмљеница као носилаца различитих стилских и семантичких функција. Једна од најзначајнијих карактеристика лексичке структуре модног дискурса јесте преовлађујућа употреба именица у оба језика. У италијанским модним часописима, именице чине 58% свих позајмљеница, док су у српским издањима заступљене са 38%. Ова преовлађујућа употреба именица повезана је, пре свега, са потребом да се именују конкретни модни елементи: одећа, модни додаци, силуета, тканине, дизајнери и други појмови из ове области. Термини у италијанском језику, као што су *trench, blazer, gilet, gabardine, défilé, silhouette, atelier, brand, drop, wishlist*, али и у српском корпусу све присутније лексеме попут *baloneri, blejzer, outfit, aksesuar, vajb, look, brend, dizajn, asortiman, stajling* или *performanse*, указују на широк спектар лексике које обухвата позајмљенице и деривате.

У српском корпусу, занимљиво је пак приметити да придеви преузимају доминантну улогу (42%). Ова разлика у односу на италијански језик може се делимично објаснити стратегијом лексичке адаптације позајмљеница и наглашеном функцијом дескриптивности, што доводи до чешће употребе придева у циљу стилске експресивности и прецизирања модних појмова. Тако, под утицајем енглеског језика, једна од најучесталијих лексема постаје *fashion*, која претежно служи као детерминатив у оквиру полирематских

сложеница, како у српском (*fashion debata, fashion urednika*), тако и у италијанском језику (*fashion show, fashion statements, fashion victims*) (Енрико, Ондели 2014: 6).

Један од најчешћих феномена у нашем корпусу представља и преузимање префикса и префиксоида, попут *mini-*, *maxi-* и *ultra-*. Овакав тип лексичких модификација је у већој мери присутан у анализираном корпусу на италијанском језику у односу на српски језик. Тако се могу уочити лексеме: *minigonne, maxicappotto*, али и сложене попут *ultra-femminili, multi-tasche* (Енрико, Ондели 2014: 14), док се у српском језику овакви префиксоиди налазе у функцији самосталних лексема (*midi suknje, ultra glam*).

У оба анализирана језика, глаголи чине најмање заступљену врсту речи, са по 1% појављивања у оквиру корпуса. Тако се у српском језику појављују малобројни глаголи, какви су *reimaginirati, finiširati, blurovati*.

У италијанском корпусу забележена су свега четири глагола: *mixare, debutterà, lanciato и griffato*.

(22) Le it-girl ci invitano a non aver paura di mixare stili, tessuti e tendenze differenti. (*Elle Italia* 2024)

Изразито оскуднија заступљеност глагола у оквиру нашег корпуса указује на тежњу модног дискурса да првенствено класификује и именује, што се огледа у претежној употреби именских речи у оба језика. Глаголи који се опажају углавном нису део стандардне језичке норме, већ представљају резултат стилских поступака усмерених ка модернизацији израза и усклађивању са интернационалним модним регистром.

ЗАКЉУЧЦИ

Док позајмљенице данас, захваљујући учесталим контактима између говорника различитих језика на глобалном нивоу, представљају честу појаву у најразличитијим доменима језичког изражавања, њихова фреквентност посебно је приметна у оквиру модног дискурса (Ондели 2021: 74–75). Наше истраживање стога је тежило да пружи компаративну анализу одлика позајмљеница у модним часописима унутар оквира два знатно различита језичка система – српског и италијанског.

Анализом добијених резултата дошли смо до закључка да су позајмљенице честа појава у модној штампи оба језика, али да је италијански језик знатно отворенији за прихватање позајмљеница од других језичких система (Марело 1996: 32). Ово запажање огледа се не само у чињеници да се унутар италијанских издања модних часописа наилази на готово двоструко већи број позајмљеница него у њиховим српским панданима, већ и у томе што убедљиво највећи број примера неадаптираних позајмљеница

у нашем корпусу потиче управо из италијанских часописа. У поређењу са италијанским, српски модни дискурс показао се као знатно конзервативнији по питању адаптираности позајмљеница, о чему сведочи чињеница да лексеме са делимичним или потпуним нивоом графичке и морфосинтаксичке адаптираности сачињавају скоро две трећине примера у српском делу нашег корпуса. Овакву разлику делимично могу оправдати карактеристике самих језичких система. Тако постојање падежног система у српском језику може у већој мери отежавати функционисање, а самим тиме и употребу позајмљеница без икаквих морфосинтаксичких адаптација. Поред тога, премда су дигитална издања часописа која смо ми консултовали генерално писана латиницом, њихове штампане верзије често употребљавају ћирилицу, у чијим оквирима изворна графика и недостатак морфолошке промене могу резултирати изузетно маркираним формама, што може утицати на виши ниво адаптираности позајмљеница.

Поред наведених разлика, запажене су и значајне сличности између двају анализираних језика, нарочито на пољу порекла позајмљеница. Оба језика позајмљенице из домена моде доследно преузимају из енглеског и, у мањој мери, француског језика. Овакви резултати потврђују актуелни примат енглеског као најрелевантнијег језика у модној штампи на светском нивоу, али и чињеницу да француски и даље опстаје као примарни извор позајмљеница у домену високе моде. Интересантан је недостатак примера позајмљеница преузетих из италијанског језика у српском корпусу, који је у супротности са представом о италијанском језику и поднебљу као једном од најзначајнијих утицаја у модној сфери.

Поред поменутог, неопходно је споменути да уз одлике језичких система и саме карактеристике изабраних часописа могу утицати на број и својства позајмљеница које се јављају у њиховим оквирима. У нашем корпусу приметили смо да је у српском делу број позајмљеница експерпираних из сваког од три анализираних часописа приближан, али да у је у италијанском делу из часописа *Elle* преузет готово двоструко већи број позајмљеница у односу на преостала два часописа. Таква разлика може се објаснити чињеницом да се не обраћају сви модни часописи истој интересној групи, те да виши степен заступљености позајмљеница може одговарати часописима који се обраћају релативно млађој публици и представљати свестан напор да се продукује језички израз који у већој мери одражава њихове језичке обрасце, те поседује консеквентно већу могућност да привуче њихову пажњу (Корбучи 2008: 38). Корелација између фреквентности различитих типова позајмљеница у текстовима и одређења читалачке публике којој су намењени може представљати добар основ за даље продубљивање теме обрађене у овом раду.

ИЗВОРИ

Elle Srbija: <https://elle.rs/>
Grazia Srbija: <https://www.grazia.rs/>
Vogue Srbija: <https://vogueadria.com/sr/>
Elle Italia: <https://www.elle.com/it/>
Grazia Italia: <https://www.grazia.it/>
Vogue Italia: <https://www.vogue.it/>

ЛИТЕРАТУРА

- Барт, Р. (2013). Bart, R., *The Language of Fashion*. Sydney: Bloomsbury.
- Брозба, Г., Унгуреану, Р. (2018). Brozbă, G., Ungureanu, R., The phonological adaptation of loanwords in Italian. *Bucharest Working Papers in Linguistics*, 20(2), 31–52.
- Гарајова, К. (2014). Garajova, K., *Manualetto di stilistica italiana*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Дардано, М., Трифоне, П. (1985). Dardano, M., Trifone, P., *La lingua italiana: morfologia, sintassi, fonologia, formazione delle parole, lessico, nozioni di linguistica e sociolinguistica*. Bologna: Zanichelli.
- Думитру, В. М. (2024). Dumitru, V. M., Influences of fashion language on common vocabulary. In: I. Boldea, C. Sigmirean (Eds), *Reading communication in postmodernity. Discourses and social perspectives. Language and discourse*. Targu Mures: Arhipelag XXI Press, 62–65.
- Енрико, М., Ондели, С. (2014). Enrico, M., Ondelli, S., L'italiano della moda tra tecnicismo e pubblicità. In: M. Castiglione (a cura di), *La lingua variabile nei testi letterari, artistici e funzionali contemporanei: analisi, interpretazione, traduzione*. Centro di studi filologici e linguistici siciliani, Firenze: Franco Cesati editore, 1–20.
- Занола, М. (2021). Zanolà, M., Francese e italiano, lingue della moda: scambi linguistici e viaggi di parole nel XX secolo. *Lingue Culture Mediazioni – Languages Cultures Mediation (LCM Journal)*, 7(2), 9–26, <https://doi.org/10.7358/lcm-2020-002-zano>
- Зенер, Е. и др. (2019): Zenner, E. et al., The social meaning potential of loanwords: Empirical explorations of lexical borrowing as expression of (social) identity. *Amper*, 6, <https://doi.org/10.1016/j.amper.2019.100055>
- Корбучи, Г. (2008). Corbucci, G., La lingua della moda. *Studi di Glottodidattica*, 2, 37–51.
- Марело, К. (1996). Marellò, C., *Le parole dell'italiano. Lessico e dizionari*. Bologna: Zanichelli.
- Ондели, С. (2016). Ondelli, S., *Da chic a glam: gli anglicismi alla conquista della moda italiana*. Treccani. http://www.treccani.it/lingua_italiana/speciali/moda2/Ondelli.html
- Ондели, С. (2017). Ondelli, S., L'italianizzazione del lessico della moda nel Ventennio: sondaggi preliminari sulle riviste della Fashion Library di Milano. *Nuova Corvina*, 30, 81–89.

Ондели, С. (2021). Ondelli, S., Moda, forestierismi e traduzioni: un confronto interlinguistico. *Lingue Culture Mediazioni – Languages Cultures Mediation (LCM Journal)*, 7(2), 71–90. <https://doi.org/10.7358/lcm-2020-002-onde>

Самарџић, М. (2011). Samardžić, M., *Pogled na reči*. Београд: Filološki fakultet.

Серђо, Ђ. (2015). Sergio, G., *Giornalismo di moda: dal «Corriere delle dame» a Vogue.it*. Istituto dell'Enciclopedia Italiana Giovanni Treccani. https://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/speciali/moda2/Sergio.html

Станојчић, Ж., Поповић, Љ. (2014). *Грамађика српскога језика*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства.

Ђоралић, З., Шехић, М. (2014). Ćoralić, Z., Šehić, M., Posuđenice u modnom nazivlju. *Riječ – Journal of Studies in Language and Literature*, 11, 67–87.

Фуриаси, К. (2019). Furiassi, C., Chronicling a Global Fetish: A Linguistic Analysis of the Pseudo-Italian Internationalism Stiletto. *Zone Moda Journal*, 9(2), 103–121. <https://doi.org/10.6092/issn.2611-0563/10041>

Хики, Р. (2012). Hickey, R., Internally- and externally-motivated language change. *The handbook of historical sociolinguistics*, 387–407.

Sladana D. Stanojević

Ana B. Petrović

Università di Kragujevac

Facoltà di Filologia e Arti

Dipartimento di italianistica

L'USO DEI FORESTIERISMI NEL DISCORSO DELLA MODA NEL SERBO E NELL'ITALIANO

Sommario: La moda è un ambito dell'attività umana in continua trasformazione, caratterizzato da una rapida obsolescenza dei suoi contenuti e da una costante ricerca di nuove tendenze. Di conseguenza, anche il linguaggio della moda è soggetto a frequenti mutamenti, soprattutto a livello lessicale, dove si osserva un uso ricorrente di forestierismi sia nella lingua italiana che in quella serba. Il presente studio propone una comparazione sistematica delle modalità di integrazione dei forestierismi nel discorso della moda in italiano e in serbo, con particolare attenzione alle somiglianze e differenze determinate dalle specificità dei rispettivi sistemi linguistici. L'analisi si è basata su un corpus di riviste di moda digitali e cartacee, evidenziando come i prestiti linguistici siano una presenza costante in entrambi i contesti, ma con una maggiore apertura da parte dell'italiano all'accoglienza di termini non adattati. I risultati mostrano che, sebbene il numero complessivo di forestierismi sia più elevato nelle riviste italiane, è nel corpus serbo che si registra la maggioranza di forme non adattate, spesso graficamente e morfosintatticamente marcate. Questo fenomeno è parzialmente attribuibile alla struttura grammaticale del serbo, in particolare al sistema dei casi, che rende più complessa l'integrazione di prestiti non modificati. Inoltre, l'uso della scrittura cirillica nelle versioni cartacee delle riviste serbe accentua la

visibilità delle forme non adatte, contribuendo a una maggiore tendenza all'adattamento. Entrambi i sistemi linguistici mostrano una forte dipendenza dal lessico inglese, seguito dal francese, come fonte primaria di forestierismi nel settore moda. Sorprendentemente, nonostante l'influenza culturale dell'Italia nel panorama della moda, il corpus non ha evidenziato prestiti significativi dall'italiano, neppure nei testi originariamente prodotti in ambito italofono. Infine, lo studio ha rilevato che anche le caratteristiche editoriali e il target delle riviste influenzano la frequenza e la tipologia dei forestierismi. In particolare, il numero di prestiti linguistici nel corpus italiano è risultato significativamente più alto nella rivista *Elle*, probabilmente per via del suo orientamento verso un pubblico giovane e globalizzato, più incline a riconoscere e utilizzare terminologia internazionale. Questi risultati offrono spunti rilevanti per la riflessione linguistica, la didattica terminologica e la traduzione settoriale, contribuendo a delineare il profilo di un lessico specialistico in continua negoziazione tra innovazione globale e specificità locale.

Parole chiave: lingua serba, lingua italiana, discorso della moda, forestierismi, adattamento morfologico, etimologia, analisi comparativa.